

GÖZ

Görme duyu organımız gözlerimizdir.

- * Çevremizdeki varlıkların şeklini , rengini , büyüklüğünü ve yerini anlamamızı sağlar.
- * Görme olayının gerçekleşebilmesi için ışığa ihtiyaç vardır. Işığın olmadığı ortamlarda görme olayı gerçekleşmez.
- * Göz kapağı , kirpik ve kaşın görevleri gözü dış etkilere karşı korumaktır.

Göz sağlığını korumak için :

- 1 - Kitap okurken , kitap ile göz mesafesi 30 - 40 cm olmalıdır.
- 2 - Gözlerimizi tozdan , kirden korumalıyız.
- 3 - Güneş'e ve parlak ışığa çıplak gözle bakmamalıyız.
- 4 - Bilgisayar ve televizyon ekranına uzun süre bakmak bakmamalıyız.
- 5 - A vitamini içeren besinler tüketmeliyiz.
- 6 - Başkalarına ait havlu , gözlük gibi göze temas edecek eşyalar kullanmamalıyız.
- 7 - Gözlerimizde ağrı , yanma , kaşıntı gibi durumlarda doktora gitmeliyiz.

Altın Bilgi 1° : Salvino d'Armato (Salvino Di Artmato) ışıkla deney yaparken gözüne zarar verdi. Bu yaralanma sonrası , çerçeve içine yerleştirilmiş mercekler sayesinde nesneleri daha büyük görmenin mümkün olduğunu keşfetti. Böylece gözlük icat edilmiş oldu.

Daha sonra Edward Scarlett (Edvird Skarlet) sabit gözlük sapını yaptı. Böylece gözlüğün gözümüzde daha rahat durması sağlanmış oldu.

KULAK

İşitme duyu organımız kulaklarımızdır.

- * Çevremizdeki insanların , hayvanların , eşyaların ve pek çok varlığın çıkardıkları sesleri kulağımızla duyarız.
- * Kulağımız vücut dengemizi sağlar.
- * Ulaşım araçlarının , iş makinelerinin çıkardığı yüksek sesler ve gürültülü ortamlar rahatsız edicidir.
- * Kuş sesi , müzik sesi ve deniz dalgalarının çıkardığı sesler insana huzur verir.
- * Bazı hayvanlar insanların duyamadığı sesleri duyabilir.
- Baykuşun görme ve işitme duyuları son derece hassastır. Baykuş tarlada dolaşan bir farenin kalp atışını bile duyabilir. -- Yarasa , güçlü işitme duyusu sayesinde avını yakalama konusunda üstün yeteneğe sahiptir.
- * İnsanlar, birbirinden farklı pek çok sesi duyabilir. Ancak bir sineğin veya kelebeğin kanatlarının çıkardığı sesi duyamaz.

Altın Bilgi 2° : Doktorlar iç organların sesini dinlemek için " **stetoskop** " adında bir alet kullanırlar.
René Laennec (René Lânek) stetoskopun mucididir.

Kulak sağlığını korumak için :

- 1 - Gürültülü ortamlardan uzak durmalıyız.
- 2 - Yüksek sesle müzik dinlememeliyiz.
- 3 - Kulağımızı temizlerken sert ve sivri cisimleri kulağımıza sokmamalıyız.
- 4 - Kulaklarımızı darbelerden korumalıyız.
- 5 - Kulağımızda ağrı , akıntı olduğunda doktora görünmeliyiz.
- 6 - Kulaklarımızı soğuktan korumalıyız.

Altın Bilgi 3° : Biyonik kulağı 1978 yılında Avustralyalı doktor Graeme Clark (Graem Klark) icat etmiştir. Biyonik kulak , işitme kaybı olanlar için özel bir işitme cihazıdır.

BURUN

Burnumuz koku alma ve solunum organımızdır.

- * Çevremizdeki pek çok farklı kokuyu algılarız.
- * Burnumuz soluduğumuz havanın temizlenmesini , ısıtılmasını ve nemlendirilmesini sağlar.
- * Nezle ya da grip olduğumuzda koku alma duyumuz zayıflar.
- * Bazı hayvanların koku alma yetenekleri çok gelişmiştir.
- * Kutup ayıları , buz üzerinde yiyecek aramak için kendine doğru esen rüzgârı koklayarak çok uzaktaki avının kokusunu alabilir.
- * Eğitilmiş bir polis köpeği , binlerce kişi arasından aranan kokuya sahip kişiyi ya da maddeyi bulabilir.
- * Güzel kokular hoşumuza giderken kötü kokular rahatsız eder.

Burun sağlığını korumak için :

- 1 - Burnumuzu temiz tutmalıyız.
- 2 - Bulunduğumuz ortamın havasının temiz olmasına dikkat etmeliyiz.
- 3 - Ne olduğunu bilmediğimiz maddeleri kesinlikle koklamamalıyız.
- 4 - Burun kıllarımızı kesinlikle koparmamalıyız . Burun yoluyla aldığımız havanın içindeki tozlar , burun kıllarımız tarafından tutulur ve soluduğumuz hava temizlenmiş olur.
- 5 - Burun kanamalarında burun deliklerinin üst kısmını hafifçe sıkmalıyız. Başımızı arkaya veya öne eğmemeliyiz.

DİL

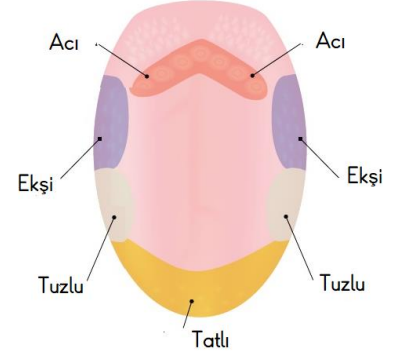
Dilimiz tat alma duyu organımızdır.

- * Dilimiz yardımıyla besinlerin tatlı , acı , tuzlu ya da ekşi olduğunu ayırt ederiz.
- * Besinlerin çiğnenmesine ve yutulmasına yardım eder.
- * Dil konuşmamıza yardımcı olur.
- * Tat alma ve koklama duyarımız birlikte çalışır. Nezle olduğumuzda koku alamadığımız için yemeğin tadını da alamayız.
- * Burnumuz dilimizden çok daha duyarlıdır. Burnumuz kapalıyken tatları ayırt etmek çok zordur. Bunun nedeni , koklamanın ve tat almanın aynı anda olmasıdır.

Altın Bilgi 4° : Dilimizin ucu tatlı , arka yanlar ekşi , orta yanlar tuzlu ve arka kısmı acı tatları algılamamızı sağlar.

Altın Bilgi 5° : Bazı balıklarda tat alma duysu dudaklarda , bazılarında yüzgeçlerde , bazılarında ise kuyrukta bulunur.

Dil sağlığını korumak için :

- 1 - Ağız ve diş temizliğine önem vermeliyiz.
- 2 - Asitli ve gazlı içecekler tüketmemeliyiz.
- 3 - Ne olduğunu bilmediğimiz yiyeceğin ve içeceğin tadına kesinlikle bakmamalıyız.
- 4 - Çok sıcak , soğuk , acı , tuzlu , asitli yiyecek ve içecekler tüketmemeliyiz.
- 5 - Dilimizde herhangi bir şişlik , kızarıklık veya yara olması halinde sağlık kuruluşuna gitmeliyiz.

DERİ

Vücudumuzun dış katmanı olan deri ,
dokunma duyu organımızdır.

- * Vücudumuzu bir örtü gibi kaplar ve bizi dışarıdan gelecek zararlara karşı korur.
- * Suyun sıcak veya soğuk olduğunu derimizle algılarız.
- * Cisimlerin sert , yumuşak , düz , pürüzlü , pürüzsüz olmalarını onlara dokunarak anlarız.
- * Mikropların vücudumuza girmesini önler.
- * Zararlı maddeleri ter yoluyla dışarı atarak boşaltımımıza yardımcı olur.
- * Güneş'in zararlı etkilerinden korur ve aşırı su kaybetmemizi önler.
- * Deri tabakasının altındaki yağ , vücudumuzu sıcak tutar ve darbelerle karşı korur.
- * Derimizin kalınlığı vücudumuzun her yerinde aynı değildir. Örneğin göz kapaklarımızda ince , ayak tabanımızda kalındır.
- * Deri , en büyük duyu organımızdır.

Altın Bilgi 5° : Derimiz küçük alıcılarla doludur. Kolumuzun ön kısmı gibi vücudumuzun bazı yerlerinde bu alıcılar daha azdır. Parmak derilerimiz çok fazla alıcıya sahiptir.

Deri sağlığını korumak için :

- 1 - Düzenli banyo yapmamız yapmalıyız.
- 2 - Kesilme , ezilme , yaralanma ve yanma gibi durumlara karşı derimizi korumalıyız.
- 3 - Uzun süre Güneş altında kalmamalıyız.
- 4 - Deterjan , çamaşır suyu , tuz ruhu gibi derimize zara verebilecek maddeleri vücudumuza temas ettirmemeliyiz.
- 5 - Derimizde şişlik , kızarıklık , yara , kaşıntı gibi durumlar olduğunda doktora gitmeliyiz.

Altın Bilgi 6° : Güneş kremi , Güneş'in zararlı ışınlarından korumak için vücuda sürülen krem veya losyondur. İlk güneş kremi 1936 yılında Fransa'da Eugene Schueller (Yujin Şeller) tarafından bulunmuştur.

